

**SPRAWOZDANIE Z XV KONGRESU STOWARZYSZENIA
EKONOMISTÓW ROLNICTWA I AGROBIZNESU
„KONKURENCYJNOŚĆ W AGROBIZNESIE”**

Agnieszka Baer-Nawrocka, Sławomir Kalinowski,
Małgorzata Kołodziejczak, Karolina Pawlak
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

W dniach 8-10 września 2008 roku w Lublinie odbył się XV Kongres Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu zatytułowany „Konkurencyjność w agrobiznesie”. Celem obrad była identyfikacja i przedstawienie możliwości poprawy konkurencyjności podmiotów w obrębie agrobiznesu w połączeniu z szansami ich rozwoju. Otwarcia Kongresu i powitania gości honorowych dokonał JM Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, prof. dr hab. Marian Wesołowski. Pierwszemu dniowi Kongresu nadano formułę obrad plenarnych, którym przewodniczył obecny Prezes Stowarzyszenia, prof. dr hab. Stanisław Urban.

Jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. Franciszek Tomczak, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, jeden z inicjatorów i organizatorów SERiA. Swoje wystąpienie poświęcił rozwojowi ekonomiki rolnictwa oraz przeobrażeniom w rolnictwie i gospodarce żywnościowej w warunkach integracji i globalizacji gospodarki światowej. Konkludując stwierdził, że główną misją przemysłu i gospodarki rolniczo-żywnościowej jest idea wyzwolenia człowieka od hańby niedożywienia i głodu.

Kolejnym prelegentem był prof. dr hab. Stanisław Urban z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, który omówił wybrane zagadnienia z teorii konkurencji, koncentrując się na pojęciu i rodzajach konkurencji i konkurencyjności oraz strategiach konkurowania.

Następnie głos zabrał prof. dr hab. Mieczysław Adamowicz, reprezentujący Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W referacie, przygotowanym wraz z Jarosławem Królem, wiceprezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, profesor zwrócił uwagę, że w warunkach niedoskonałej konkurencji istnieje potrzeba

prowadzenia przez państwo dwóch różnych polityk – polityki interwencjonizmu rynkowego i polityki ochrony konkurencji. Zaznaczył, że obie mogą być podejmowane w wymiarze narodowym i wspólnotowym oraz mieć charakter ogólny lub sektorowy. Przedstawił też zadania, reguły i zakłócenia wspólnotowej polityki konkurencji, ze szczególnym uwzględnieniem rynku produktów rolno-spożywczych, a także działania dostosowawcze, harmonizujące polskie ustawodawstwo antymonopolowe z unijnym prawem ochrony konkurencji. Na zakończenie uznał, że konkurencję na rynku produktów rolnych kształtuje Wspólna Polityka Rolna oraz polityka ochrony konkurencji, przy czym interwencjonizm rolny ma znaczenie nadrzędne w tej sferze. Wspólna Polityka Rolna ogranicza stosowanie naturalnych zasad konkurencji na rynku rolnym i wyłącza gospodarstwa rolne z pola nadzoru działania polityki ochrony konkurencji.

Kolejnymi mówcami byli prof. dr hab. Andrzej Czyżewski i dr Anna Henisz-Matuszczak z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, którzy dokonali oceny konkurencyjności celów w polityce rolnej, realizowanej przez wydatki zapisane w ustawach budżetowych w Polsce w latach 1997-2008 z podziałem na lata przed i po akcesji Polski do UE.

Na metodologicznych aspektach przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw skupił się z kolei w swoim referacie prof. dr hab. Dionizy Niezgoda z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. W wystąpieniu nie tylko wskazał przesłanki sprzyjające konkurowaniu przedsiębiorstw i podkreślił potrzebę podejścia systemowego do oceny i analizy przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw, lecz także sformułował wskazówki metodologiczne służące do syntetycznej oceny przewagi konkurencyjnej zgodne z teorią ekonomii.

Problematykę konkurencyjności rolnictwa w dobie globalizacji podjął prof. dr hab. Józef Stanisław Zegar z Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w Warszawie. Stwierdził, że w warunkach integracji i globalizacji polskie rolnictwo wystawione jest na konkurencję międzynarodową, która ujawnia się przez konkurencyjność mikroekonomiczną, ale zawiera też komponent społeczny, który można sprowadzić przede wszystkim do uwzględniania kosztów zewnętrznych i dóbr publicznych. O ile w pierwszym wypadku, konkurencja prowadzi do maksymalizowania efektów mikroekonomicznych, o tyle w drugim zmierza do maksymalizacji dobrobytu społecznego. Prof. Zegar zaznaczył, że efekty zewnętrzne rolnictwa różnią się istotnie w modelu rolnictwa industrialnego i rolnictwa zrównoważonego. Podczas gdy globalizacja nadaje nowe impulsy, korzystne dla rozwoju pierwszego modelu, narastające zagrożenia środowiskowe przemawiają za tym drugim.

Jako następna głos zabrała, reprezentująca gości zagranicznych, dr hab. Katalin Takács-György z Szent István University na Węgrzech. Przybliżyła zebrany rolę rolnictwa w gospodarce narodowej Węgier, a także zmiany struktury produkcji rolniczej i struktury obszarowej gospodarstw rolnych po akcesji z UE.

Autorem kolejnego referatu był prof. dr hab. Zdzisław Targoński, który omówił najważniejsze osiągnięcia biotechnologii medycznej, przemysłowej i rolniczej, wskazując jednocześnie możliwości i kierunki ich rozwoju. Zwrócił także uwagę na aspekty społeczne i zagrożenia wynikające z wprowadzenia do praktyki rolniczej roślin modyfikowanych genetycznie. Zagadnienia postępu technologicznego w produkcji zbóż, a w szczególności pszenicy, poruszył dr hab. Leszek Rachoń, prof. Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Skoncentrował się na znaczeniu postępu biologicznego, zmianach w poziomie i technice stosowania nawożenia mineralnego, zużyciu i sposobie aplikacji środków ochrony roślin, uproszczeniach w uprawie roli oraz rozwoju techniki rolniczej.

Autorka kolejnej prezentacji, dr hab. Agnieszka Baruk, prof. Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, przedstawiła istotę wiedzy oraz zarządzania tym zasobem intelektualnym we współczesnym przedsiębiorstwie, a także wykazała jego istotną rolę w rozwoju każdej organizacji, podkreślając zarazem, że jej kreatorami są przede wszystkim pracownicy.

Ostatnim prelegentem pierwszego dnia obrad był dr hab. Michał Jerzak, prof. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, który omówił problem ryzyka związanego z działalnością rolniczą, a także istoty zarządzania ryzykiem tej branży jako czynnika stabilizacji dochodów i poprawy konkurencyjności w rolnictwie. Wskazał też na stosowane w polskim agrobiznesie metody zarządzania ryzykiem cenowym oraz możliwości wykorzystania w tym zakresie instrumentów rynku terminowego, oferowanych przez towarowe rynki zagraniczne.

W drugim dniu obrad uczestnicy Kongresu wzięli udział w wyjazdach studyjno-terenowych, prezentujących sektor gospodarki żywnościowej Lubelszczyzny. Organizatorzy zaproponowali wszystkim zainteresowanym następujące trasy tematyczne:

1. Funkcjonowanie otoczenia instytucjonalnego agrobiznesu na Lubelszczyźnie.
2. Grupy producenckie i ich rola w przemianach strukturalnych agrobiznesu.
3. Uwarunkowania otoczenia społecznego i przyrodniczego agrobiznesu.
4. Uwarunkowania rozwoju przemysłu żywnościowego.

Po powrocie z wyjazdów studyjnych odbyło się Walne Zgromadzenie Członków SERiA, którego niezwykle uroczystym momentem było przyznanie członkostwa honorowego Stowarzyszenia prof. dr hab. Włodzimierzowi Kamińskiemu i prof. dr hab. Mirosławowi Łagunie. Walne Zgromadzenie zatwierdziło również datę, miejsce i temat następnego Kongresu SERiA, który pod hasłem „Agrobiznes w warunkach globalizacji” będzie obradować w murach Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w dniach 8-10 września 2009 roku.

W ostatnim dniu Kongresu obrady odbywały się w siedmiu równoległych sekcjach problemowych, co umożliwiło przedstawienie wyników badań licznej grupy naukowców.

Obrady w sekcji 1 – „Teoria i polityka konkurencji” – poprowadzili prof. dr hab. Stanisław Urban z Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu oraz dr hab. Feliks Wysoki, prof. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Prezentowana problematyka badawcza obejmowała zarówno zagadnienia dotyczące całej gospodarki, jak i samego rolnictwa oraz obszarów wiejskich.

W pierwszym obszarze zagadnień podkreślano, iż kluczowym czynnikiem, decydującym o poziomie konkurencyjności i rozwoju współczesnej gospodarki, jest działalność badawczo-rozwojowa. Niski poziom nakładów ponoszonych na B+R stawia Polskę na słabej pozycji konkurencyjnej. Postulowano konieczność wprowadzania nowych priorytetów rozwojowych w postaci budowy gospodarki opartej na wiedzy, co jest podyktowane realizacją przez UE strategii wzrostu konkurencyjności. Wskazano również, że barierą hamującą rozwój gospodarczy jest brak dobrej i sprawnej infrastruktury technicznej i społecznej, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Istotne miejsce wśród makroekonomicznych uwarunkowań konkurencyjności gospodarki nadano polityce monetarnej, oceniając znaczenie działań banku centralnego dla tworzenia i wspomagania rozwoju gospodarki krajowej. Podkreślono przy tym, że występuje sprzężenie zwrotne między konkurencyjnością w skali makro- i mikroekonomicznej. Efektywność polityki społeczno-gospodarczej i sprawność mechanizmu ekonomicznego sprawdza się bowiem w gospodarstwach domowych. W zakresie problematyki konkurencyjności gospodarki

przedstawiono również pojęcie monopolu, będące przeciwieństwem konkurencyjności. Zaprezentowano teoretyczne podstawy polityki przeciwdziałania monopolom oraz rozwiązań stosowanych w praktyce antymonopolowej, przyjętych w różnych modelach gospodarki.

Istotne znaczenie w kształtowaniu sytuacji gospodarczej kraju ma sektor rolny, który był tematem przewodnim artykułów drugiego obszaru badawczego. Duże oddziaływanie rolnictwa zauważono zwłaszcza na rynku pracy. Rolnictwo, absorbując niekorzystne skutki społeczne transformacji gospodarczej i utrzymując przez to zwiększone zasoby pracy w postaci bezrobocia utajonego, spełniło rolę katalizatora w przemianach gospodarczych, co pogorszało jego konkurencyjność rynkową. Jak podkreślano, obecnie problem restrukturyzacji rolnictwa polskiego sprowadza się głównie do znalezienia środków na obniżenie pracochłonności wytwarzania dochodu rolniczego. W tym względzie dużą rolę przypisano czynnikom instytucjonalnym, wyrażającym się w stopniu integracji kontraktowej gospodarstw rolnych z otoczeniem. W prezentowanym nurcie badawczym podjęto również próby oceny wsparcia finansowego polskiego rolnictwa. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono między innymi, że dopłaty bezpośrednie poprawiają dochodowość gospodarstw rolnych, a zwłaszcza dużych, produkujących na rynek. Jednocześnie wykazano, że aprecjacja złotej w latach 2004-2007 znacząco przyhamowała tempo wzrostu stawek JPO i UPO z niekorzyścią dla polskich rolników. Niemniej szacunki według parytetu siły nabywczej wykazały, mniejsze niż w ujęciu nominalnym, dysproporcje dopłat między Polską a UE-15. Wskazano również na rolę otoczenia instytucjonalnego w kreowaniu warunków do podniesienia konkurencyjności i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych. Podkreślano zwłaszcza znaczenie doradztwa rolniczego we wdrażaniu instrumentów WPR. Podjęto także wątek konkurencyjności systemu rolniczych ubezpieczeń społecznych w wymiarze ekonomicznym i społecznym. Środki finansowe WPR, trafiające na polską wieś, nie tylko bezpośrednio zwiększają dochody rolników, lecz także podnoszą atrakcyjność obszarów wiejskich. W tym kontekście oceniono prawidłowości ukierunkowania przepływu środków finansowych przez pryzmat zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich. Stwierdzono, między innymi, iż wciąż zbyt niski poziom wsparcia trafia na cele „ogólnorozwojowe”, a zbyt duża płatności ma profil typowo produkcyjny. Przeprowadzone badania dowiodły, iż istotną rolę we wdrażaniu kompleksowych pakietów działań na rzecz poprawy konkurencyjności obszarów wiejskich mają Lokalne Grupy Działania.

Obradom sekcji 2, zatytułowanej „Uwarunkowania i siły napędowe konkurencyjności”, przewodniczyli prof. dr hab. Dionizy Niezgoda z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz dr hab. inż. Józef Kania z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Problematyka podjęta w prezentowanych referatach była zróżnicowana, niemniej można wyodrębnić w niej następujące nurty badawcze:

- 1) konkurencyjność polskich produktów rolno-spożywczych,
- 2) uwarunkowania konkurencyjności rolnictwa polskiego,
- 3) wpływ dofinansowania unijnego na konkurencyjność polskich gospodarstw rolnych oraz przedsiębiorstw przemysłu spożywczego.

W pierwszym obszarze badań autorzy podejmowali problematykę konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego w pierwszych latach członkostwa w UE. Wskazano, między innymi, na dobre przygotowanie sektora zbożowego do funkcjonowania na rynku wspólnotowym oraz utratę, w wyniku implementacji unijnego prawodawstwa, konkurencyjności krajowej produkcji jaj. Na podstawie przeprowadzonych analiz

stwierdzono, że w warunkach postępującej liberalizacji światowego handlu rolnego, w zakresie dominujących w eksporcie grup produktów rolno-spożywczych, Polska może uzyskiwać na JRE przewagi konkurencyjne. Przedstawiono również zastosowanie koncepcji inicjatyw klastrowych w sektorze przetwórstwa jako katalizatora w rozwoju przetwórstwa żywności.

W referatach mieszczących się w drugim nurcie badawczym wskazywano na czynniki determinujące możliwości konkurencyjne polskiego sektora rolno-spożywczego. Podkreślano zwłaszcza wagę zasobów pracy i efektywność ich wykorzystania, a także dystans konkurencyjny między nowymi i starymi krajami członkowskimi w tym zakresie. Stwierdzono, iż szans na rozwój ekonomiczny obszarów wiejskich należy upatrywać w pozarolniczych źródłach dochodów ludności wiejskiej, wskazując jednocześnie na bariery związane z jakością kapitału ludzkiego oraz infrastrukturą na wsi. Ponadto, uzyskane rezultaty badań wskazują na słabszą pozycję kobiet wiejskich na rynku pracy. Nadmierne i nieefektywne zatrudnienie w rolnictwie w dużej mierze wpływa na nienowoczesną strukturę agrobiznesu w Polsce. Jednak, jak wynika z przeprowadzonych analiz, następujące przemiany struktury agrobiznesu, choć dość powolne, zmierzają w pożądanym kierunku (zmniejsza się znaczenie rolnictwa kosztem przemysłu spożywczego i przemysłów wytwarzających środki do produkcji i usługi).

Referaty dotyczące trzeciego obszaru badań zawierały próby ocen wpływu Programu SAPARD oraz Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa oraz obszarów wiejskich” na poprawę konkurencyjności ich beneficjentów. Wykazano, między innymi, że mimo wad w kryteriach dostępu do niektórych działań oraz silnego zróżnicowania przestrzennego wykorzystania środków, wymienione Programy były ważnymi instrumentami modernizacji i podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw przemysłu spożywczego i gospodarstw.

Obrazy sekcji 3, dotyczącej „Możliwości poprawy konkurencyjności regionów”, toczyły się pod przewodnictwem prof. dr. hab. Jana Siekierskiego z Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie i dr. hab. Michała Jerzaka, prof. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W wygłoszonych referatach podejmowano zwłaszcza problematykę konkurencyjności jednostek terytorialnych w skali lokalnej oraz rozważano źródła i uwarunkowania wzrostu konkurencyjności wybranych regionów w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa i obszarów wiejskich oraz przedsiębiorstw przemysłu rolno-spożywczego. W analizach uwzględniano szerokie spektrum determinantów konkurencyjności, poczynając od uwarunkowań przyrodniczych, zasobów, cech strukturalnych i kondycji rolnictwa oraz nasilenia działalności pozarolniczej, przez dochody budżetów gmin, stan infrastruktury technicznej, strukturę i zjawiska demograficzne, aktywność ludności, w tym aktywność ekonomiczną i rolę przedsiębiorczości, warunki życia ludności, kończąc na umiejętności korzystania z instrumentów finansowych, wspierających rozwój społeczno-gospodarczy, zastosowania profesjonalnego marketingu czy implementacji struktur klastrowych w gospodarce żywnościowej. W czasie obrad przedstawiono również wyniki badań nad przestrzennym zróżnicowaniem rolnictwa Polski według województw, rozpatrywano zagadnienia kształtowania przewag konkurencyjnych w turystyce i agroturystyce oraz kwestie mobilności społeczno-zawodowej na terenach wiejskich w Polsce. Ponadto, wskazano na przesłanki wspierania konkurencyjności produktów rolnych krajów rozwijających się na rynkach krajów wysoko rozwiniętych i omówiono oferowany w tym obszarze przez WTO program wsparcia – Aid for Trade.

Sekcja 4, dotycząca „Kształtowania przewag konkurencyjnych przedsiębiorstw i gospodarstw oraz metod badania konkurencyjności”, była moderowana przez profesorów ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie: prof. dr. hab. Wojciecha Ziętareę oraz prof. dr. hab. Bogdana Klepackiego. Zagadnienia konkurencyjności poruszane w sekcji znajdowały odzwierciedlenie w trzech głównych nurtach badawczych. Pierwszy dotyczył wnętrza przedsiębiorstwa rolniczego – gospodarstwa rolnego lub firmy przetwórczej. W tym zakresie przeanalizowano wyposażenie gospodarstw rolnych w czynniki wytwórcze, ich dochody, strukturę produkcji, wynik finansowy, rentowność kapitału własnego, poziom subwencji oraz zadłużenia. Podkreślono również znaczenie poziomu rozwoju technologicznego. Nakreślono obraz zależności pomiędzy wymienionymi czynnikami a zdolnością do konkurencyjności, zwłaszcza w warunkach rolnictwa intensywnego. Zaprezentowano także metody przewidywania upadłości przedsiębiorstw i metody oceny wyników gospodarowania w przedsiębiorstwach rolniczych oraz przedstawiono zalety wykorzystania budżetowania do skutecznego zarządzania podmiotem gospodarczym. W kolejnych referatach skupiono się na porównaniu efektywności ekonomicznej polskich gospodarstw produkujących mleko na tle gospodarstw niemieckich i regionalnym zróżnicowaniu poziomu zrównoważenia rozwoju rolnictwa. Trzecią grupę referatów zdominowały zagadnienia dotyczące wpływu działania instytucji lokalnych, w tym doradztwa, na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw oraz zmian w sposobie funkcjonowania gospodarstw po integracji Polski z UE.

Obradom sekcji 5, na temat: „Konkurencyjność na rynkach produktów rolniczych i żywnościowych”, przewodniczyli dr hab. Wiesław Musiał, prof. Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie i prof. dr hab. Marian Podstawka ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Wśród referatów zaprezentowanych w tej sekcji można wyróżnić dwa główne nurty zainteresowań badaczy. Pierwszy dotyczył kształtowania przewag konkurencyjnych, przede wszystkim w tradycyjnym rolnictwie. Zaprezentowano, między innymi, wyniki badań dotyczących konkurencyjności poszczególnych kierunków produkcji rolniczej, efektywności ekonomicznej gospodarstw ukierunkowanych na produkcję mleka i polskiego handlu zbożami z wybranymi krajami UE. Dokonano próby identyfikacji źródeł przewagi konkurencyjnej gospodarstwa rolnego, zwłaszcza w warunkach rynku UE. Zastanawiano się nad wpływem współpracy i innowacyjności na budowanie przewagi konkurencyjnej, analizowano dochody w gospodarstwach wysokotowarowych. Przedstawiono także znaczenie kosztów produkcji i sprzedaży jako elementu konkurencyjności przedsiębiorstw. Druga grupa referatów, była poświęcona innym niż tradycyjne kierunkom produkcji rolniczej. Przedstawiono wyniki badań dotyczących analizy wpływu rozwoju produkcji biopaliw na rynki rolne, uwarunkowań rozwoju rynku żywności ekologicznej oraz konkurencyjności gospodarstw ekologicznych i zrównoważonych. Zaprezentowano sposoby konkurencyjności gospodarstw agroturystycznych oraz oceniono ekonomiczną efektywność produkcji pszczelarskiej.

Bardzo ciekawie rozpoczęła się sekcja 6, dotycząca „Instrumentów konkurowania”, którą poprowadził prof. dr hab. Eugeniusz Niedzielski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego z Olsztyna. Pierwszy z wygłoszonych referatów dotyczył systemu certyfikacji Dobrej Praktyki Rolniczej jako narzędzia konkurowania w agrobiznesie, w oparciu o standard GLOBALGAP. Omówiono jego znaczenie we wdrażaniu instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej, w tym głównie dotyczących ochrony środowiska. W kolejnym wystąpieniu podjęto próbę oszacowania potencjału podstawowych źródeł biomasy w Polsce. Przedstawiono wiele możliwości jej kreowania i wykorzystania, wskazując

jednocześnie, że głównymi barierami rozwoju tego rynku jest brak wiedzy o możliwościach i technologiach odnawialnych źródeł energii, brak odpowiedniej promocji, a także niedoinformowanie społeczeństwa o oszczędnościach płynących z surowców biomasowych. W obszernych rozważaniach zwrócono także uwagę na instrumenty prawne i finansowe stymulujące rynek biomasy. Następnym omawianym zagadnieniem była rola kapitału ludzkiego w budowaniu konkurencyjności gospodarstw domowych. W swojej prezentacji autor podkreślił zarówno coraz większą rolę tego kapitału w globalnej gospodarce, jak i konieczność komplementarnych i aktywnych działań instytucji zajmujących się kształceniem, w celu podnoszenia wartości kapitału ludzkiego, a tym samym możliwości korzystania z efektu synergii przez potencjalnych inwestorów. Spośród innych narzędzi budowy przewagi konkurencyjnej, podniesiono problematykę sprzedaży bezpośrednio i inwestycji rzeczowych w gospodarstwach rolniczych, a także organizowania się producentów rolnych w grupy producenckie oraz zaznaczono konieczność koncentrowania wysiłków przedsiębiorstw handlowych w celu uzyskania przewagi rynkowej. Zainteresowanie zgromadzonej na sesji grupy naukowców wzbudziły referaty dotyczące systemu potwierdzania jakości polskich produktów regionalnych i tradycyjnych, a także reklamy społecznej żywności naturalnej. W dalszej części obrad w przystępny sposób omówiono prognozy cen żywca wieprzowego w Polsce w latach 2008-2010, zwracając w szczególności uwagę na optymistyczne prognozy formułowane na kolejne lata. W kolejnych wystąpieniach prelegenci dokonali analizy stanu zabezpieczeń systemów informatycznych stosowanych przez przedsiębiorstwa z terenu warmińsko-mazurskiego oraz scharakteryzowali kanały dystrybucji produktów mleczarskich. Słuchając przedstawionych referatów można było zauważyć, że znakomita większość opierała się na ciekawym materiale empirycznym, co w dużej mierze ułatwiło zrozumienie podjętej problematyki, a także umożliwiło rozszerzenie horyzontów naukowych słuchaczy.

W sekcji 7, poprowadzonej przez prof. dr hab. Mieczysława Adamowicza ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, obrady toczyły się w języku angielskim, a podejmowana przez prelegentów problematyka badawcza była bardzo zróżnicowana. Przedstawiono między innymi zagadnienia produktywności i opłacalności europejskiego rolnictwa i wybranych branż przemysłu spożywczego, kwestie efektywności polskich rynków hurtowych, korzyści konsumentów i rolników z badań nad technologiami w rolnictwie i sektorze żywnościowym, a także zmiany w europejskim sektorze piwowarskim od 1990 roku, ze szczególnym uwzględnieniem Węgier. Nawiązując do tematu przewodniego XV Kongresu SERiA, w większości referatów, zakwalifikowanych do ogłoszenia, skoncentrowano się na uwarunkowaniach i wybranych instrumentach konkurencyjności w agrobiznesie i na obszarach wiejskich, zarówno w skali lokalnej, regionalnej, jak i na rynku międzynarodowym. Dyskutowano przede wszystkim o wpływie firm konkurencyjnych na działalność gospodarczą w regionie, procesach konkurencji w unijnym sektorze zbożowym, innowacjach na europejskich rynkach owoców i produktów owocowych oraz roli rolnictwa precyzyjnego i systemie certyfikacji Dobrej Praktyki Rolniczej jako narzędziach konkurencyjności w agrobiznesie.

Obrady XV Kongresu SERiA zakończyły się plenarnymi sprawozdaniami przewodniczących sekcji problemowych oraz podziękowaniami organizatorów za udział w Kongresie. Dorobek naukowy Kongresu w postaci referatów nadesłanych i wygłoszonych na konferencji został opublikowany w Rocznikach Naukowych Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu (t. 10, z. 1-5).